

**НАПРЯМИ ТА ЗАВДАННЯ АНАЛІЗУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ,
ВИКОНАННЯ РОБІТ, НАДАННЯ ПОСЛУГ ПІДПРИЄМСТВА**

Горулько Л. І.,

здобувач вищої освіти ОС Бакалавр

Полтавський державний аграрний університет

Науковий керівник: Єгорова О. В., к.е.н., доцент

У ринкових умовах господарювання підприємства мають цілковиту незалежність (звісно відповідно до встановленого законодавства) щодо асортименту та кількості виробленої продукції, вибору співробітників та ділових партнерів, організації виробничих процесів тощо. [2]

Головним завданням виробничого підприємства є задоволення попиту на високоякісний товар. Зростання розмірів виробництв, покращення якості продукції (робіт, послуг) позитивно позначається на рівні доходів, прибутку і фінансовому стані підприємства. [3]

Метою економічного аналізу виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг є забезпечення конкурентоспроможності підприємства, пошук можливостей збільшення обсягів виробництва, розширення асортименту і покращення якості видів діяльності, покращення фінансових результатів.

Основна мета аналізу обсягів виробництва і продажів продукції – це збільшення обсягів реалізації рентабельної продукції шляхом розширення частки ринку й отримання максимального прибутку; викриття найефективніших шляхів збільшення обсягу випуску і поліпшення її якості; розвідка внутрішніх резервів зростання обсягу виробництва. [4]

Головними завданнями аналізу виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг є:

– обґрунтування планів виробничої діяльності, складу і структури виробництва продукції. В аналізі потрібно звертати увагу на розширення та оновлення асортименту;

– оцінка забезпеченості продукції потреб підприємства, виконання планів виробництва і реалізації продукції за абсолютним та відносним показниками перевиконання або недовиконання плану;

– аналіз динаміки обсягів виробництва продукції;

– аналіз сезонності та ритмічності товару;

– аналіз якості продукції;

– факторний аналіз впливу чинників, які впливають на зміну показників обсягів виробництва. Задачею аналізу є оцінка впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на обсяг виробництва та реалізації продукції;

– оцінку виробничих запасів, які безпосередньо впливають на обсяги виробництва продукції;

– визначення внутрішньогосподарських резервів зростання обсягів виробництва продукції, розробка заходів щодо освоєння виявлених резервів. [1]

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
V Всеукраїнської науково-практичної конференції (6 грудня 2022 р.)*

Обсяг виробництва і реалізації продукції є найважливішими показниками, що характеризують виробничо-господарську діяльність підприємства.

Розмір обсягів виробництва на підприємстві може виражатися у натуральних, умовно-натуральних і вартісних вимірах. Загальні показники обсягу виробництва товарної продукції виражають в оптових цінах. За умови якщо відсутній внутрішньогосподарський обіг та незавершене господарство, то валова продукція збігається з товарною. [3]

Обсяг виробництва і реалізації продукції є пов'язаними показниками, які на підприємстві повинні бути збалансовані. Бувають випадки, коли на перший план проходить обсяг виробництва продукції, при умові обмежених виробничих можливостей та необмеженого попиту. Підприємство повинно виробляти стільки продукції, скільки може прибутково реалізувати. [4]

Кількість випущеної й реалізованої продукції формується під впливом попиту на товари підприємства, визначається його матеріально-технічною базою, організаційно-технічним рівнем та ефективністю використання виробничих ресурсів. Своєю чергою, обсяг продукції впливає на інші показники діяльності – трудові, використання основних засобів, собівартість, прибуток від операційної діяльності, фінансовий стан підприємства тощо.

Аналіз виконання виробничої програми зводить не до загального дослідження показників обсягу виробництва, а до аналізу маркетингової складової, дослідження відповідності продукції ринковому попиту та здатність її задовольнити потреби та вимоги покупців. Важливою складовою аналізу є оцінка обсягу і динаміка проданої продукції. В ході аналізу потрібно приділяти увагу оцінці виконання договірних зобов'язань за кількістю, якістю, строкам продукції, встановити наслідки невиконання договірних зобов'язань та їх вплив на результати роботи підприємства.

Отже, в ринкових умовах підприємства мають свободу вибору видів діяльності та ділових партнерів, проте ця свобода обмежується законодавством у сфері дозвільної діяльності, ресурсним потенціалом підприємства та ринковою ситуацією. Через військові дії агресора багато українських підприємств зазнали руйнації, були розірвані ділові зв'язки, ланцюги постачання тощо. Внаслідок цього на багатьох підприємствах припинилась виробництво продукції, надання послуг та виконання робіт. Проте, у цій ситуації підприємці не опустили руки, перемістили свої підприємства в більш спокійні райони, що надало змогу продовжити діяльність.

Список використаних джерел:

1. Єгорова О. В., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник Ю. М. Економічний аналіз: навч. посіб. Полтава : РВВД ПДАА, 2018. 290 с. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/1260>.

2. Іваненко В. М. Курс економічного аналізу: Навч. посіб. 5-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2006 с. (Вища освіта 21 століття)

3. Курс економічного аналізу: Підручник для студентів навчальних закладів/ За ред. І. Ф. Прокопенка. Харків: Легас, 2004. 384 с.

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
V Всеукраїнської науково-практичної конференції (6 грудня 2022 р.)*

4. Радєва О. Г., Грінченко А. Ю. Аналіз обсягу випуску та реалізації готової продукції на підприємстві ТОВ «ТІСІЕС ГРУП». International scientific e-journal Logos.online. 2019. № 4. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.04.35.html>.

5. Синькевич Н. І. Економічний аналіз: курс лекцій. Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018. 97 с. URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/24763/1/Економичнуй_анализ_контспект.pdf.

6. Черниш С. С. Економічний аналіз. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. 256 с.

7. Шестерняк М. М. Сучасний економічний аналіз та його основні види. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 20(3). С. 158-162.